

В. М. Чайки. – Тернопіль : підручники і посібники, 2008. – 320 с.

17. Sweeney C. Impact of Perestroika and Glasnost on Soviet Education: a Historical Perspective for Follow-On Research [Електронний ресурс] / Chuck Sweeney. – Режим доступу : <http://www.friends-partners.org/oldfriends/education/russian.education.research.html>.

References

1. Adamenko O. V. Rozvytok pedagogichnoi nauky v Ukraini v drugij polovyni XX stolittja : dys. ... dokt. ped. nauk : 13.00.01 / Adamenko Olena Viktorivna. – Lugans'k, 2006. – 613 s.

2. Adamenko O. V. Rozvytok pedagogichnoi nauky v Ukraini v drugij polovyni XX stolittja : avtoref. dys. ... dokt. ped. nauk : 13.00.01 / Adamenko Olena Viktorivna. – Lugans'k, 2006. – 46 s.

3. Bereziv's'ka L. Periodyzacija formuvannja shkil'noi osvity v Ukraini za radjans'koi doby [Elektronnyj resurs] / L. Bereziv's'ka. – Elektronni dani (1 fajl). – Rezhym dostupu : http://library.udpu.org.ua/library_files/istoruk_ped_almanax/2011/2011_1_10.pdf. – Nazva z ekranu.

4. Bereziv's'ka L. Radjans'ka reforma zagal'noosvitn'oi i profesijnoi shkoly u rusli zarodzhennja demokratychnyh zmin v URSR (1984–1988) / L. Bereziv's'ka // Molod' i rynok. – 2008. – № 1 (36). – S. 25–31.

5. Buldakov V. E. Demokratizacija pedagogicheskogo processa v sovetskoj obrazovatel'noj shkole v period perestrojki / V. E. Buldakov // Jaroslavskij pedagogicheskij vestnik. – 2012. – № 12. – Т. II (Psiholog–pedagogicheske nauki). – S. 58–62.

6. Gupan N. M. Ukrain's'ka istoriografija istorii pedagogiky / N. M. Gupan. – K. : A.P.N., 2002. – 224 s.

7. Dneprov Je. D. Sovremennaja reforma obrazovanija v Rossii: istoricheskie predposylki, teoreticheskie osnovanija, jetyapy podgotovki i realizacija : avtoref. dis. ... dokt. ped. nauk : spec. 13.00.01 "Obshhaja pedagogika" / Je. D. Dneprov. – Spb., 1994. – 88 s.

8. Kivleva N. Obrazovanie v Rossii vtoroj poloviny XX veka [Elektronnyj resurs] / N. Kivleva. – Elektronni dani (1 fajl). – Rezhym dostupu : <http://www.proza.ru/2013/04/15/20> – Nazva z ekranu.

9. Prymakova V. V. Novators'kyj pedagogichnyj ruh u 80–ti roky XX stolittja / V. V. Prymakova // Tavrijs'kyj visnyk osvity. – № 1 (45). – Ch. II. – S. 5–9.

10. Prokop I. Istoryko–pedagogichnyj analiz mety vyhovannja u radjans'kij shkoli 1969–1980–h rr. [Elektronnyj resurs] / I. Prokop. – Elektronni dani (1 fajl). – Rezhym dostupu : arr.chnu.edu.ua/.../Meta%20vyhovannja%20u%20radjans'kij%20shkoli. – Nazva z ekranu.

11. Savchenko O. Ja. Etyapy reformuvannja zmistu shkil'noi osvity v Ukraini za roky nezalezhnosti / O. Ja. Savchenko // Rozvytok pedagogichnoi i psihologichnoi nauk v Ukraini 1992–2002: zb. nauk. pr. do 10–richhja APN Ukrainy / APN Ukrainy. – H. : OVS, 2002. – Ch. 1. – S. 210–227.

12. Stan osvity, nauky i kul'tury v seredyni 1960–h – u 1980–h rr. [Elektronnyj resurs] / za materialamy sajtu www.ebk.net.ua. – Elektronni dani (1 fajl). – Rezhym dostupu : http://www.ebk.net.ua/Book/history/mitsyk_iu/part23/2303.htm. – Nazva z ekranu.

13. Suhomlyns'ka O. V. Istoryko–pedagogichnyj proces: novi pidhody do zagal'nyh problem / O. V. Suhomlyns'ka. – K. : A.P.N., 2003. – 68 s.

14. Teoretychni osnovy pedagogiky / za red. O. Vyshevs'kogo. – Drogobych, 2001. – 268 s.

15. Shkola i novatorstvo // Uchitel'skaja gazeta. – 1987. – 11 aprelja. – S. 3.

16. Jankovych O. I. Osvitni tehnologii v istorii vyshhoi pedagogichnoi osvity Ukrainy (1957–2008): monografija / Za red. V. M. Chajky. – Ternopil' : pidruchnyky i posibnyky, 2008. – 320 s.

17. Sweeney C. Impact of Perestroika and Glasnost on Soviet Education: a Historical Perspective for Follow-On Research [Elektronnyj resurs] / Chuck Sweeney. – Rezhym dostupu : <http://www.friends-partners.org/oldfriends/education/russian.education.research.html>.

Hryvniak B. L., assistant of the Department of Social Communication and Law, Institute of Humanities and Public Administration, Ivano–Frankivsk National Technical University of Oil and Gas (Ukraine, Ivano–Frankivsk), rommel82@mail.ru

The development tendencies of national education during the second half of 1980th – the beginning of 1990th years of XX century

The development tendencies of education in Ukraine during the second half of 1980th – the beginning of 1990th years are analyzed in the article. In particular the basic principles of education policy in the USSR and its influence on the national pedagogical ideas are outlined. The views of national scholars about priorities and

directions of possible improvements in the field are studied. The positive influence of humanistic tendencies in the society on the development of education is also characterized. It is determined even if some improvements were observed in the field of didactics and education management during the researched period, there were little changes in the field of education. It is proved that the development of national education then was facilitated by the powerful humanistic tendencies, innovations and implementing the principles of cooperation pedagogy which caused the reorientation of educational process from principles of adaptive paradigm to paradigm of person-oriented teaching.

Keywords: knowledge, education development, education policy, humanitarian tendencies, cooperation pedagogy, person-oriented teaching.

Григнак Б. Л., асистент кафедри соціальних комунікацій і права, Інститут гуманітарної підготовки і державного управління, Івано–Франківський національний технічний університет нафти і газу (Україна, Івано–Франківськ), rommel82@mail.ru

Тенденции развития отечественного образования во второй половине 80–х – в начале 90–х годов XX столетия

Проанализировано тенденции развития образования в Украине во второй половине 80–х – в начале 90–х годов XX столетия, в частности очерчено главные принципы образовательной политики в СССР того времени и ее влияние на национальную педагогическую мысль. Исследовано взгляды отечественных ученых на приоритеты и направления возможного усовершенствования работы отрасли, а также дана характеристика позитивному влиянию гуманистических тенденций в обществе на развитие образования. Определено, что если в сфере дидактики и управления образованием в исследуемый период наблюдались некоторые преобразования, то сфера воспитания практически не испытала изменений. Доказано, что развитию отечественного образования в это время способствовали мощные гуманистические тенденции, новаторство и внедрение принципов педагогики сотрудничества, что вызвало переориентацию педагогического процесса от принципов адаптационной парадигмы к парадигме личностно-ориентированного обучения.

Ключевые слова: знания, развитие образования, образовательная политика, гуманистические тенденции, педагогика сотрудничества, личностно-ориентированное обучение.

* * *

УДК 94(477)“1990/1991”

Апальков М. В.
здобувач, Центр дослідження українсько–
польських відносин Інституту українознавства
ім. І. Крип'якевича НАН України
(Україна, Львів), oleg-muravskiy@ukr.net

ВПРОВАДЖЕННЯ ЕЛЕМЕНТІВ РИНКОВОЇ ЕКОНОМІКИ ЛЬВІВСЬКОЮ ОБЛАСНОЮ РАДОЮ ПЕРШОГО ДЕМОКРАТИЧНОГО СКЛИКАННЯ У 1990–1991 РР.

Проанализовано соціально–економічні реформи Львівської обласної ради першого демократичного скликання в контексті суспільно–політичних процесів в УРСР. Охарактеризовано соціально–економічний стан Львівської області наприкінці 1980–х рр., визначено особливості формування елементів ринкової економіки у Львівській області. Особливу увагу звернено на Концепцію переходу Львівської області на ринкові відносини, Концепцію роздержавлення сільського господарства, Концепцію вирішення житлової проблеми визначено їх позитивні та негативні сторони, перспективи впровадження. Відзначено, що нормативно–правові акти заклали підґрунтя реформ, однак не вирішили численних проблем місцевого населення, а взяті заходи (створення кооперативів, роздержавлення підприємств, організація фермерських господарств, зважена фіскальна політика) не принесли бажаних результатів.

Ключові слова: Львівська обласна рада, ринкова економіка, реформи.

Однією із найбільшочіших проблем Львівської обласної ради першого демократичного скликання став комплекс питань, пов'язаних із налагодженням безперебійного постачання продовольчих товарів для населення, підтримкою агропромислового комплексу регіону, запобіганням корупції і спекуляціям товарів першої необхідності, безгосподарності підприємств. Вирішити проблему у локальному масштабі Львівська обласна рада сподівалася шляхом введення елементів ринкової економіки.

Аналіз історіографії показує відсутність наукових студій, які були б присвячені економічним аспектам діяльності Львівської обласної ради в останні роки існування СРСР. Джерельну основу розвідки становлять спогади сучасників, матеріали періодичної преси, передусім часопису “За вільну Україну”.

У 1989 – на початку 1990 р. стан агропромислового комплексу регіону був катастрофічним, що пов’язано із відсутністю у республіканського керівництва чіткого плану виходу із економічної кризи. Літом 1990 р. голова уряду СРСР М. Рижков виступив із доповіддю, у якій відзначив необхідність переходу країни до ринкової економіки. Доповідь високопоставленого чиновника надала імпульс депутатам Львівської обласної ради до вдосконалення існуючої моделі економічних відносин по лінії “центр–регіони”.

19 серпня 1990 р. на сесії Львівської обласної ради розглядалося одне із найважливіших тогочасних питань – формування елементів ринкової економіки у Львівській області. З доповіддю виступив один із авторів цієї концепції – В. Пинзеник (професор Львівського державного університету, директор Інституту менеджменту “Львів”) [1, с. 1]. Концепція переходу Львівської області на ринкові відносини передбачала: 1) захист споживчого ринку регіону; 2) стабілізація економіки; 3) заохочення виробництва товарів народного споживання. Кінцева її мета – гарантувати кожній людині можливість придбати за державними цінами найбільш необхідні у вжитку речі [2, с. 3]. Обговорення Концепції показало її недосконалість, після чого документ було направлено на доопрацювання [3, с. 1].

На другій сесії Львівської обласної ради першого демократичного скликання передбачалося розглянути три концептуальні питання у соціально–економічній сфері: 1) Концепція роздержавлення сільського господарства; 2) Концепція переходу до ринкових відносин; 3) Концепція вирішення житлової проблеми [4, с. 1]. Друге питання стало першочерговим для депутатів Львівської обласної ради, що яскраво проілюструвало жваве обговорення проблеми у сесійній залі. У підсумковій ухвалі “Про Концепцію формування елементів ринкової економіки у Львівській області” від 20 вересня 1990 р. передбачалося п’ять етапів впровадження елементів ринкової економіки: 1) Обговорення концепції громадськістю і її схвалення обласною Радою народних депутатів (вересень 1990 р.); 2) Проведення інвентаризаційного обстеження, всього потенціалу області, зокрема виробничо–економічного, природо ресурсного, курортно–рекреаційного, фінансово–кредитного, соціально–інфраструктурного. Підготовка і впровадження механізму захисту регіонального ринку (вересень–грудень 1990 р.); 3) Формування територіального майнового фонду. Розробка нормативно–правової документації. Створення товарної біржі (грудень 1990 – лютий 1991 р.); 4) Реорганізація територіальних органів управління, забезпечення організаційних умов для економічної самостійності підприємств, особливо розвитку малого бізнесу (лютий–березень 1991 р.); 5) Розвиток господарських взаємозв’язків з партнерами за межами регіону, організація зовнішньоекономічної діяльності і умовах структурних змін в економіці,

впровадження територіальних механізмів, масове роздержавлення [5, с. 3].

Впровадження Концепції формування елементів ринкової економіки у Львівській області відбувалося вкрай повільно, що пов’язуємо із перепонами Компартії України, недосконалістю нормативно–правової бази, відсутністю чіткого уявлення у керівництва області про практичні способи реалізації ухвали. Проте, певні заходи все ж були зроблені. Покращити ситуацію мали б ряд заходів, серед яких зустріч керівників Львівської, Івано–Франківської та Тернопільської областей 21 липня 1990 р в Івано–Франківську. Під час зустрічі “досягнута домовленість про координацію зусиль в економічному розвитку областей, про підготовку до переходу до ринкової економіки, співпрацю і взаємодопомогу”. Для вирішення цих завдань створено Міжобласний координаційний комітет [6, с. 1].

Згодом було створено Фонд Ради і Комісію з розвитку регіональних господарських зв’язків. Економічне співробітництво трьох областей повинні були забезпечувати сім штатних працівників з річним фондом заробітної праці 27 тисяч крб. Для творення спільного Фонду кожна з областей повинна була б переказати по 100 тисяч крб. Координаційна Рада затвердила план першочергових заходів. Передбачалося впровадити 1991 р. налагодити спільне виробництво сірників, пляшок, поліетиленових труб доїльних апаратів, медичної техніки і ліків, дитячого харчування. Передбачається спорудження спільного підприємства по переробці ріпаку [7, с. 1].

Водночас при Львівській обласній раді створено Комітет контролю, члени якого працювали на громадських засадах і заслуховували матеріали перевірки, проведеної штатними працівниками. Більшість членів новоутвореного органу – депутати Обласної ради. Основне завдання комітету – перевірка виконання чинного законодавства та ухвал ради з питань управління, господарського та соціально–культурного будівництва. Такі ж комітети повинні були б діяти в області. У своїй роботі комітет користувався законом “Про народний контроль в СРСР” [8, с. 3].

Проте, незважаючи на вжиті заходи, успіхи впровадження Концепції формування елементів ринкової економіки у Львівській області у 1990 р. доволі сумнівні, адже із п’яти пунктів Концепції, реалізація яких передбачалася у 1990 р. було виконано тільки три – документ обговорено у профільних комітетах Львівської обласної ради та ЗМІ, створено територіальний майновий фонду та товарну біржу. Також в області надзвичайно повільно створювалися кооперативні товариства: станом на 1 січня 1991 р. у Львівській області було зареєстровано понад 300 малих підприємств, 26 акціонерних товариств і товариств з обмеженою відповідальністю, 19 асоціацій, концернів та інших об’єднань; станом на 1 січня 1991 р. зареєстровано тільки 9 комерційних та кооперативних банків, які здійснювали кредитно–розрахункове обслуговування. Їх статутний фонд становив 16,9 млн. крб. [10, с. 2]. Наголосимо також, що діяльність територіального майнового фонду та товарної біржі були вкрай неефективними незважаючи на те, щ усі великі підприємства міста були зареєстровані, згідно рішення облвиконкому як “народні підприємства”.

Рішенням того ж таки облвиконкому від 18 липня 1990 р. створено і затверджено Статут товарної біржі, якій надано статус “Акціонерного товариства” [10, с. 2].

Виступаючи на сесії Верховної Ради УРСР В. Чорновіл, проаналізувавши економічну політику центру по відношенню до областей, де перемогли демократичні сили, відзначив, що до цих областей застосовуються економічні санкції: “Фонди на продукти харчування зменшені від 12 до 30 відсотків. На бензин – на 25, на цемент, який ми самі виробляємо – на 43. Різко скоротилося постачання будівельних матеріалів і труб, за здане державі молоко, селяни не дістали в цьому році ні грама комбікормів” [10, с. 2]. Подібні висновки озвучив Голова спілки кооператорів Львівщини В. Бобров на регіональній науково–практичній конференції “Розвиток кооперативного руху в умовах переходу до ринкової економіки”, що відбулася у сесійному залі облвиконкому (за участю кооператорів трьох галицьких областей, голів облвиконкомів, науковців).

Доповідач відзначив, що “кооперативи відчувають постійні труднощі з сировиною і матеріалами, технікою, приміщеннями, їх постійно загаяють в кут нескінченними перевірками фінансових і адміністративних органів”. В. Боберський із ентузіазмом сприйняв ідею створення регіональної спілки (наукового співробітника Львівського відділення Інституту економіки АН УРСР С. Злупка обрано почесним президентом Галицької спілки кооператорів) [11, с. 3]. Відзначимо, що станом на 1 січня 1991 р. у Львівській області зареєстровано 1812 кооперативів, Івано–Франківській – 976, Тернопільській – 714 [11, с. 3].

На впровадження Концепції формування елементів ринкової економіки у Львівській області значний вплив мали суспільно–політичні події. у цей період відбулися суттєві зміни у формуванні місцевого бюджету, відповідно до Декларації про державний суверенітет України, закону УРСР “Про економічну самостійність Української РСР”, а також уже згаданій Концепції формування елементів ринкової економіки у Львівській області. Зокрема відрахування у Київ і Москву раніше проходили по десяти статтях доходів, тепер – по трьох. Від підприємств республіканського і союзного підпорядкування одержували в місцевий бюджет відповідно 10 і 12%, а починаючи із 1991 р. – 13%. Прибутковий податок від робітників і службовців повністю залишався на місцях. Ухвалою сесії Львівської обласної ради народних депутатів (квітень 1991 р.) Головне планово–економічне управління Львівської обласної ради було реорганізовано у Комітет розвитку території і ринкової інфраструктури [12, с. 1].

На шляху до ринкової економіки однією з цільних проблем постало питання роздержавлення підприємств. Концепція формування елементів ринкової економіки у Львівській області передбачала “масове роздержавлення державних підприємств”, проте не накреслила механізм такого роздержавлення [13, с. 3]. Намагаючись показати безпорадність Львівської обласної ради у вирішенні соціально–економічних проблем області, 12 січня 1991 р. бюро Львівського обкому Компартії оприлюднило Звернення до всіх народних депутатів Львівщини, у якому депутати

радянського органу влади звинувачувалися у бездіяльності.

У відповідь Львівська обласна рада у своїй Заяві відзначала, що “обком КПУ ніяк не може зрозуміти, що економіка Львівщини є складовою частиною економічного комплексу республіки і Союзу і ті негативні кризові процеси, якими уражений цей комплекс, аж ніяк не могли обійти Львівську область, що структура промисловості області з переважаанням високоточного складного машинобудування і приладобудування абсолютно залежна від багато численних виробничих зв’язків, які рвуться в усій країні, руйнуючи таким чином цілі технологічні лінії”. Зазначено, що “у діяльності обкому останнім часом визначалось декілька закономірностей. У республіці обком КПУ за допомогою системних політичних доносів створює з Львівщини образ ворога, організовує і координує економічну блокаду області. В області дії Львівського обкому КПУ спрямовані на дестабілізацію становища, провокування міжконфесійної та міжнаціональної ворожнечі. Пропагандистська машина обкому не гребує при цьому елементарною непорядністю, підтасовкою фактів, особистими випадами проти Обласної ради і її керівників...” [14, с. 1].

Навесні 1991 р. в УРСР відбулося чергове підвищення цін на продовольчі товари. Боротися із нестачею продовольчих товарів Львівська обласна рада намагалася шляхом передачі землі у приватну власність фермерських господарств. Зокрема у 1990 р. Львівською обласною радою проведено інвентаризацію земельних ресурсів у 532 сільськогосподарських підприємствах, 1237 виробничих бригадах, розміщених на території 543 місцевих рад. Інший не менш важливий захід – 90 тисячам індивідуальних господарств збільшено присадибні ділянки (додатково виділено 18 тисяч гектарів землі).

Ухвалою “Про додаткове виділення земельних ділянок” Львівська обласна Рада народних депутатів рекомендувала “сільським та районним радам терміново вишукати можливості для збільшення розмірів присадибних ділянок усім жителям сіл, які цього бажають, удвічі, а при можливості й більше, в тому числі за рахунок меліоративних земель” [15, с. 3]. У сільськогосподарському виробництві Львівською обласною радою у 1990 р. створено 40 виробничих кооперативів.

За сприяння Львівської обласної ради при управлінні сільського господарства створено Фонд продажу селянським (фермерським) господарствам сільськогосподарської техніки, будівельних матеріалів. Виконуючи Закон УРСР “Про пріоритетний розвиток села”, при формуванні плану капіталовкладень на 1991 р. на соціальний розвиток села виділено 49,7 млн. крб. Проте не зважаючи на вжиті заходи, у рішенні Облвиконкому констатовано, що у першій половині 1990 р. надалі не покращується забезпечення населення сільськогосподарською продукцією. Виробництво продуктів харчування зросло на 0,1%. Внаслідок зменшення закупок худоби і птиці на 5,4 тисячі тонн порівняно з відповідним періодом минулого року, скоротилось виробництво м’яса, ковбасних виробів і м’ясних консервів [16, с. 1].

Таким чином, упродовж 1990–1991 рр. Львівська обласна рада безуспішно намагалася реалізувати Концепцію переходу до ринкової економіки, що виявилось непосильним завданням в умовах планової командно-адміністративної системи господарювання. Численні звинувачення Львівського обкому КПУ у бездіяльності у соціально-економічній сфері не відповідали дійсності і були демагогічними. Львівська обласна рада спробувала запровадити низку новацій у соціально-економічній сфері, кінцева мета яких – забезпечення населення якісними продуктами харчування, медикаментами, ліквідація безробіття, зменшення черг на житло, боротьба із корупцією та хабарництвом, а також дефіцитом товарів першої необхідності. Нормативно-правові акти заклали підґрунтя реформ, однак не вирішили численних проблем місцевого населення. Створення кооперативів, роздержавлення підприємств, організація фермерських господарств, зважена фіскальна політика могли принести результати у довгостроковій перспективі, проте не дали відчутного результату у 1990–1991 рр.

Список використаних джерел

1. Романів Є. Альтернативи ринку нема / Є. Романів // За вільну Україну. – 1990. – 22 вересня. – С. 1.
2. Романів Є. Під програму потрібен уряд / Є. Романів // За вільну Україну. – 1990. – 30 жовтня. – С. 3.
3. Про другу сесію Львівської обласної Ради народних депутатів // За вільну Україну. – 1990. – 28 серпня. – С. 1.
4. 11 вересня – друга сесія обласної Ради // За вільну Україну. – 1990. – 14 серпня. – С. 1.
5. Концепція формування елементів ринкової економіки у Львівській області // За вільну Україну. – 1990. – 3 жовтня. – С. 3.
6. Час вимагає співпраці // За вільну Україну. – 1990. – 25 липня. – С. 1.
7. Козловський Б. Від сірника до автобуса / Б. Козловський // За вільну Україну. – 1991. – 5 квітня. – С. 1.
8. Контроль Ради. Яким йому бути? // За вільну Україну. – 1991. – 29 травня. – С. 3.
9. Мельник В. Перший крок від прірви / В. Мельник // За вільну Україну. – 1990. – 31 липня. – С. 3.
10. Чорновіл В. За нами народ, який прокинувся. Виступ претендента пост Голови Верховної Ради України 30 травня 1990 р. / В. Чорновіл // За вільну Україну. – 1990. – 26 липня. – С. 2.
11. Козловський Б. Кооператори не здаються / В. Козловський // За вільну Україну. – 1991. – 23 квітня. – С. 3.
12. Про утворення Комітету розвитку території і ринкової інфраструктури. Ухвала львівської обласної Ради народних депутатів // За вільну Україну. – 1991. – 24 квітня. – С. 1.
13. Бабійчук О. Як роздержавити підприємство? / О. Бабійчук // За вільну Україну. – 1990. – 4 жовтня. – С. 3.
14. Заява Львівської обласної Ради народних депутатів // За вільну Україну. – 1991. – 24 січня. – С. 1.
15. Про додаткове виділення земельних ділянок // За вільну Україну. – 1990. – 4 липня. – С. 3.
16. Економіка у кризовому стані // За вільну Україну. – 1990. – 19 липня. – С. 1.

References

1. Romaniv Je. Al'ternatyvy rynku nema / Je. Romaniv // Za vil'nu Ukrai'nu. – 1990. – 22 veresnja. – S. 1.
2. Romaniv Je. Pid programu potriben urjad / Je. Romaniv // Za vil'nu Ukrai'nu. – 1990. – 30 zhovtnja. – S. 3.
3. Pro drugu sesiju L'vivs'koi' oblasnoi' Rady narodnyh deputativ // Za vil'nu Ukrai'nu. – 1990. – 28 serpnja. – S. 1.
4. 11 veresnja – druga sesija oblasnoi' Rady // Za vil'nu Ukrai'nu. – 1990. – 14 serpnja. – S. 1.
5. Koncepcija formuvannja elementiv rynkovoї ekonomiky u L'vivs'kij oblasti // Za vil'nu Ukrai'nu. – 1990. – 3 zhovtnja. – S. 3.
6. Chas vymagaje spivpraci // Za vil'nu Ukrai'nu. – 1990. – 25 lypnja. – S. 1.

7. Kozlovsk'kyj B. Vid sirnyka do avtobusa / B. Kozlovsk'kyj // Za vil'nu Ukrai'nu. – 1991. – 5 kvitnja. – S. 1.

8. Kontrol' Rady. Jakym jomu buty? // Za vil'nu Ukrai'nu. – 1991. – 29 travnja. – S. 3.

9. Mel'nyk V. Pershyj krok vid prirvy / V. Mel'nyk // Za vil'nu Ukrai'nu. – 1990. – 31 lypnja. – S. 3.

10. Chornovil V. Za namy narod, jakyj prokynuvlja. Vystup pretendenta post Golovy Verhovnoi' Rady Ukrai'ny 30 travnja 1990 r. / V. Chornovil // Za vil'nu Ukrai'nu. – 1990. – 26 lypnja. – S. 2.

11. Kozlovsk'kyj B. Kooperatory ne zdajut'sja / V. Kozlovsk'kyj // Za vil'nu Ukrai'nu. – 1991. – 23 kvitnja. – S. 3.

12. Pro utvorennja Komitetu rozvytku terytorii' i rynkovoї infrastruktury. Uhvala l'vivs'koi' oblasnoi' Rady narodnyh deputativ // Za vil'nu Ukrai'nu. – 1991. – 24 kvitnja. – S. 1.

13. Babijchuk O. Jak rozderzhavyty pidpryjemstvo? / O. Babijchuk // Za vil'nu Ukrai'nu. – 1990. – 4 zhovtnja. – S. 3.

14. Zajava L'vivs'koi' oblasnoi' Rady narodnyh deputativ // Za vil'nu Ukrai'nu. – 1991. – 24 sichnja. – S. 1.

15. Pro dodatkove vydilennja zemel'nyh diljanok // Za vil'nu Ukrai'nu. – 1990. – 4 lypnja. – S. 3.

16. Ekonomika u kryzovomu stani // Za vil'nu Ukrai'nu. – 1990. – 19 lypnja. – S. 1.

Apalkov M. V., competitor research Center of the Ukrainian–Polish relations Institute of Ukrainian them I. Krypakevicha NAS of Ukraine (Ukraine, Lviv), oleg-muravskiy@ukr.net

Implementation of elements market economy of Lviv regional council calling from and 1990–1991 years

Socio-economic reforms of the Lviv regional soviet of the first democratic convocation in the context of social and political processes in USSR the analysed. The socio-economic state of the Lviv area is described at the end of 1980–th, the features of forming of elements of market economy are certain in the Lviv area. The special attention is turned on Conception of transition of the Lviv area on market relations, Conception of agriculture, Conception of decision of housing problem certainly them positive and negative parties, prospects of introduction. It is marked that normatively-legal acts pained soil of reforms, however decided numerous problems of local population, but taken measure (creation of cooperative stores, organization of farms, fiscal politics is self-weighted) did not bring desirable results.

Keywords: the Lviv regional soviet, market economy, reforms.

Апальков М. В., соискатель, Центр исследования украинско-польских отношений Института украинведения им. И. Крипякевича НАН Украины (Украина, Львов), oleg-muravskiy@ukr.net

Внедрение элементов рыночной экономики Львовским областным советом первого демократического созыва в 1990–1991 гг.

Проанализированы социально-экономические реформы Львовского областного совета первого демократического созыва в контексте обществено-политических процессов в УССР. Охарактеризовано социально-экономическое состояние Львовской области в конце 1980-х гг., определены особенности формирования элементов рыночной экономики в области. Особенное внимание обращено на Концепцию перехода Львовской области на рыночные отношения, Концепцию разгосударствления сельского хозяйства, Концепцию решения жилищной проблемы определено их позитивные и негативные стороны, перспективы внедрения. Отмечено, что нормативно-правовые акты заложили почву реформ, однако не решили многочисленных проблем местного населения, а принятие меры (создание кооперативов, разгосударствления предприятий, организация фермерских хозяйств, взвешена фискальная политика) не принесли желательных результатов.

Ключевые слова: Львовский областной совет, рыночная экономика, реформы.

* * *

УДК 94(477):325.86“1961/1991”

Кучерук М. С.

кандидат історичних наук, доцент кафедри історії та етнографії України, Одеський національний політехнічний університет (Україна, Одеса), kucherukmaryna@ukr.net

ПРОГОЛОШЕННЯ НЕЗАЛЕЖНОСТІ УКРАЇНИ ЯК ЗДОБУТОК ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА

Економічною основою громадянського суспільства є розвинутий середній клас, який, вважають, в Україні досить не сформований. Події 2013–2014 рр. в